

فلسفهٔ پول

فهرست

۱۵	مقدمه مترجم فارسی
۴۷	سپاسگزاری
۴۹	پیش‌گفتار برای ویراست آثار کلاسیک راتلج
۵۵	دیباچه ویراست سوم
۹۳	مقدمه‌ای بر ترجمه
۱۵۱	دیباچه
۱۵۷	بخش تحلیلی
۱۵۹	۱. ارزش و پول
۱۵۹	یک
	واقعیت و ارزش به‌مثابه مقولات متقابلاً مستقل که از طریق آن‌ها درک و دریافت‌های ما
۱۵۹	تصاویر جهان می‌شوند
۱۶۳	واقعیت روان‌شناختی ارزش عینی
۱۶۵	ابژکتیویته در عمل به‌مثابه یکسان‌سازی یا به‌مثابه تضمینی برای کلیت ارزش‌های سوژکتیو
۱۶۶	ارزش اقتصادی به‌مثابه عینیت‌یافتگی (ابژکتیو شدن) ارزش‌های سوژکتیو
۱۷۴	مقایسه‌ای با ارزش زیبایی‌شناختی
۱۷۷	فعالیت اقتصادی فاصله‌ها را ایجاد می‌کند و بر آن‌ها چیره می‌شود
۱۸۱	دو

- ۱۸۱ مبادله به‌مثابه وسیله‌ای برای چیره شدن بر معنای ارزش صرفاً سوپزکتیو عین (ابژه)
- ۱۸۲ به هنگام مبادله، اعیان (ابژه‌ها) ارزش‌شان را متقابلاً ابراز می‌کنند
- ۱۸۴ ارزش یک عین با مبادله کردن آن با عین دیگر عینیت می‌یابد
- ۱۸۴ مبادله به‌مثابه یک فرم زندگی
- ۱۹۴ نظریه‌های فایده‌مندی و کمیایی
- ۱۹۹ ارزش و قیمت
- ۲۰۷ سه
- ۲۰۷ ارزش اقتصادی و جهان‌بینی رابطه‌گرایانه
- ۲۰۸ معرفت‌شناسی جهان‌بینی نسبی‌گرایانه
- ۲۱۰ ساخت دلایل در دنباله‌های نامتناهی
- ۲۱۵ نه تنها عینیت ارزش بلکه عینیت حقیقت نیز رابطه‌ای میان عناصر سوپزکتیو تلقی می‌شود
- ۲۲۸ پول در حکم ظهور مستقل رابطه مبادله
- ۲۳۰ تحلیل سرشت پول با ارجاع به ثبات ارزشی آن، رشد و تحول آن و عینیت آن
- پول به‌مثابه شیء شدگی فرم کلی هستی که چیزها بر طبق آن معنای‌شان را از رابطه‌شان با یکدیگر اخذ می‌کنند
- ۲۳۸ ۲. ارزش پول به‌مثابه ماده
- ۲۴۱ یک
- ۲۴۱ ارزش حقیقی پول و سنجیدن ارزش
- ۲۴۴ مشکلات سنجش
- ۲۴۸ کمیت پول مؤثر
- ۲۵۳ آیا پول دارای ارزشی حقیقی است؟
- ۲۵۸ رشد خصیصه مطلقاً نمادین پول
- ۲۶۴ دو
- ۲۶۴ چشم‌پوشی از استفاده‌های غیرپولی از ماده پول
- ۲۶۹ استدلال نخست در ردّ پول به‌مثابه یک نماد صرف
- ۲۷۳ استدلال دوم در ردّ پول به‌مثابه یک نماد صرف
- ۲۷۶ موجودی پول
- ۲۷۹ واقعیت و مفاهیم محض
- ۲۸۲ سه
- ۲۸۲ رشد تاریخی پول از ماده به کارکرد

۲۸۵ تعاملات اجتماعی و تبلور یافتگی شان به صورت ساختارهای مجزا
۲۸۷ سیاست پولی
۲۸۹ تعامل اجتماعی و روابط مبادله‌ای: کارکردهای پول
۲۹۵ سرشت حلقهٔ اقتصادی و اهمیت آن برای پول
۳۰۰ گذار به خصیصهٔ کارکردی کلی پول
۳۰۸ اهمیت در حال کاهش پول به مثابه جوهر (ماده)
۳۱۷ اهمیت فزایندهٔ پول به مثابه ارزش
۳۲۳ ۳. پول در زنجیرهٔ اهداف
۳۲۳ یک
۳۲۳ عمل معطوف به هدف به مثابه تعامل آگاهانه میان سوژه و ابژه
۳۲۶ درازای متغیر زنجیرهٔ غایت‌شناختی
۳۲۸ ابزار همچون وسیله‌ای کارآمدتر شده
۳۳۰ پول به مثابه خالص‌ترین مثال ابزار
۳۳۲ امکانات نامحدود برای استفاده از پول
۳۳۸ افزایش نامکتسب (حاصل از) ثروت
۳۳۹ تفاوت میان مبلغ یکسانی از پول به مثابه بخشی از ثروت هنگفت و بخشی از ثروت اندک
۳۴۳ سازگاری پول با آنان که در حاشیه‌اند
۳۵۰ دو
۳۵۰ رشد روان‌شناختی وسیله تا حد تبدیل شدن آن به هدف
۳۵۵ پول به مثابه استثنایی‌ترین مثال وسیله‌ای که به هدف بدل می‌شود
۳۵۶ پول به مثابه هدف وابسته به گرایش‌های فرهنگی یک دوره است
۳۵۸ نتایج روان‌شناختی جایگاه غایت‌شناختی پول
۳۶۲ حرص و مال‌اندوزی
۳۷۳ زیاده‌روی
۳۷۷ فقر زاهدانه
۳۸۱ کلبی‌مسلمکی
۳۸۳ نگرش بی‌اعتنایی
۳۸۴ سه
۳۸۶ کمیت پول به مثابه کیفیت آن
۳۸۷ تفاوت‌های سوئزکنیو در مقادیر مخاطره (ریسک)

- ۳۸۹..... پیامدهای از حیث کیفی متفاوت علل از حیث کمی تغییر یافته.
- ۳۹۲..... آستانه آگاهی اقتصادی.
- ۳۹۳..... حساسیت افتراقی نسبت به محرک‌های اقتصادی.
- ۳۹۷..... روابط میان محرک‌های بیرونی و پاسخ‌های احساسی در قلمرو پول.
- ۳۹۹..... اهمیت وحدت شخصی مالک.
- ۴۰۱..... رابطه مادی و فرهنگی فرم و مقدار.
- ۴۰۶..... نسبت میان کمیت و کیفیت.
- ۴۱۱..... بخش ترکیبی.
- ۴۱۳..... ۴. آزادی فردی.
- ۴۱۳..... یک
- ۴۱۳..... آزادی به همراه وظایف وجود دارد.
- درجات این آزادی وابسته به این است که آیا این تکالیف آشکارا شخصی اند یا فقط به محصولات کار مربوط می‌شوند.
- ۴۱۴.....
- ۴۱۶..... پرداخت پولی به مثابه فرمی که بیشترین هماهنگی و سازگاری را با آزادی شخصی دارد.
- ۴۲۳..... پیشینه‌سازی ارزش از رهگذر تغییرات در مالکیت.
- ۴۲۷..... پیشرفت فرهنگی تعداد اشخاصی را که به آن‌ها نیاز مندیم می‌افزاید.
- ۴۲۹..... پول بانی روابط غیرشخصی میان مردم.
- ۴۳۶..... دو
- ۴۳۶..... تملک (در تصرف داشتن) به مثابه فعالیت.
- ۴۳۹..... وابستگی متقابل داشتن و بودن.
- ۴۴۰..... حل و محو شدن این وابستگی با تملک پول.
- ۴۴۶..... فقدان آزادی به مثابه درهم بافتن رشته‌های ذهنی.
- ۴۴۸..... کاربرد آن در محدودسازی‌های ناشی از منافع اقتصادی.
- ۴۵۶..... آزادی به مثابه بیان روشن خود در واسطه چیزها.
- ۴۶۲..... تملک پول و خود.
- ۴۶۷..... سه
- ۴۶۷..... تمایز شخص و دارایی.
- ۴۶۹..... جدایی مکانی و عینیت‌یافتگی فنی از رهگذر پول.
- ۴۷۱..... جدایی کل شخصیت از فعالیت‌های کاری فردی.
- ۴۷۹..... رشد استقلال فرد از گروه.

۴۸۱	فرم‌های جدید جامعه‌زیستی که پول موجب آن‌ها می‌شود
۴۸۵	روابط کلی میان اقتصاد پولی و اصل فردگرایی
۴۹۵	۵. معادل پولی ارزش‌های شخصی
۴۹۵	یک
۴۹۵	دیة نقدی
۴۹۸	انتقال از ارزش‌گذاری مبتنی بر فایده به ارزش‌گذاری عینی و مطلق آدمی
۵۰۴	تنبیه با جریمه و مراحل فرهنگ
۵۰۷	عدم کفایت فزاینده پول
۵۱۲	ازدواج خریدنی
۵۱۴	ازدواج خریدنی و ارزش زنان
۵۱۷	تقسیم کار در میان جنس‌ها، و جهیزیه
۵۱۸	رابطه نوعی میان پول و روسپی‌گری
۵۲۳	ازدواج از برای پول
۵۲۸	رشوه‌خواری
۵۳۴	پول و ایده‌آل تمایز و تشخیص
۵۴۱	دو
۵۴۱	تبدیل محتوای خاص حقوق به درخواست‌های پولی
۵۴۴	قابلیت اجرای تقاضاها
۵۴۶	تبدیل ارزش‌های مادی به ارزش‌های پولی
۵۴۷	معنای سلبی آزادی و انهدام شخصیت
۵۵۲	تفاوت در ارزش میان دستاورد شخصی و معادل پولی
۵۵۷	سه
۵۵۷	«پول کار» و دلیل منطقی‌اش
۵۶۰	سهم پرداخت‌نشده تلاش ذهنی
۵۶۲	تفاوت‌های موجود در انواع کار به مثابه تفاوت‌های کمی
۵۶۷	کار پدی به مثابه واحد کار
۵۷۱	ارزش فعالیت فیزیکی قابل تقلیل به ارزش فعالیت ذهنی
۵۷۵	تفاوت‌ها در سودمندی کار به مثابه بحث‌هایی بر ضد «پول کار»
۵۸۱	۶. سبک زندگی

۵۸۱	یک
۵۸۱	برتری کارکردهای فکری در برابر کارکردهای عاطفی که با اقتصاد پولی به وجود آمد
۵۸۴	ویژگی خاص نداشتن و عینیت سبک زندگی
۵۸۶	نقش‌های مضاعف عقل و پول: آن‌ها با توجه به محتوا فراشخصی‌اند
۵۹۰	نقش‌های مضاعف عقل و پول: آن‌ها با توجه به کارکردشان فردگرایانه و خودمحورانه‌اند
۵۹۶	رابطه پول با عقل‌گرایی قانون و منطق
۵۹۸	خصیصه حسابگرانه دوران مدرن
۶۰۱	دو
۶۰۱	مفهوم فرهنگ
۶۰۳	ارتقای فرهنگ مادی و عقب ماندن فرهنگ فردی
۶۰۸	عینیت‌یافتگی روح یا ذهن
۶۰۹	تقسیم کار به مثابه علت جدایی فرهنگ سوپزکتیو و ایزکتیو (عینی)
۶۲۰	اهمیت هرازگاه بیشتر فرهنگ سوپزکتیو
۶۲۵	نسبت پول با عاملان این تمایلات متضاد
۶۲۸	سه
۶۲۸	تغییر در فاصله میان خود و اشیاء به مثابه ظهور سبک‌های مختلف زندگی
۶۳۲	تمایلات مدرن به افزایش و کاهش این فاصله
۶۳۵	نقشی که پول در این فرایند دوتایی ایفا می‌کند
۶۳۸	اعتبار
۶۴۱	تفوق و برتری تکنولوژی
۶۴۵	ضرب‌آهنگ (ریتم) یا تقارن محتواهای زندگی
۶۴۹	توالی و همزمانی ریتم و تقارن
۶۵۳	تحولات مشابه در مورد پول
۶۶۰	آهنگ زندگی، دگرگونی‌هایش و دگرگونی در موجودی پول
۶۶۶	تمرکز فعالیت پولی
۶۶۸	نقد شدن ارزش‌ها
۶۷۲	ثبات و سیلان به مثابه مقولاتی برای درک جهان
۶۷۴	پول به مثابه نماد تاریخی خصیصه نسبی هستی
۶۷۷	پس‌گفتار: ساختمان متن
۷۰۳	نمایه

مقدمه مترجم فارسی

«آخر آدم بزرگ‌ها عدد و رقم را دوست دارند. وقتی که با آنها از دوست تازه‌یافته‌ای حرف می‌زنید هیچ‌وقت درباره‌ی مطالب اساسی چیزی از شما نمی‌پرسند. هیچ‌وقت به شما نمی‌گویند: "آهنگ صدایش چطور است؟ چه بازی‌هایی دوست دارد؟ آیا پروانه جمع می‌کند؟" بلکه می‌گویند: "چند سالش است؟ چند تا برادر دارد؟ و زنش چقدر است؟ پدرش چقدر درآمد دارد؟" و فقط آن وقت است که خیال می‌کنند او را شناخته‌اند. اگر شما به آدم بزرگ‌ها بگویید: "من یک خانه‌قشنگ از آجر گلی‌رنگ دیدم با گلدان‌های شمعدانی لب پنجره‌هایش و کیبوترهایی روی پشت‌بامش..." آنها نمی‌توانند این خانه را در نظر مجسم کنند. باید به آنها بگویید: "من یک خانه‌صد هزار فرانکی دیدم" تا آنها با صدای بلند بگویند: "چه قشنگ!"^۱

جامعه‌شناسی هم سنت آگروپری خود را دارد. متفکری که به جزئیاتی می‌پردازد که از نگاه بیشتر نظریه‌پردازان دیگر می‌گریزد، نشانه‌ها، شواهد و بدیهیات را به پرسش می‌کشد، نسبت به ابهامات حساس است، به پدیده‌هایی توجه می‌کند که آدمیان را به نحوی ماندگار به یکدیگر وصل می‌کند، پدیده‌هایی مثل دوستی، حق‌شناسی، اعتماد. او به چیزهایی توجه می‌کند که در نگاه نخست اصلاً به نظر نمی‌رسد که از چشم‌انداز جامعه‌شناختی جالب باشد: نامه، راز، نگاه، لبخند، موافقت یا نزاع. این متفکر گنورگ زیمل (برلین ۱۸۵۸- استراسبورگ ۱۹۱۸) است. خلاقیت این فیلسوف و متفکر اجتماعی و فرهنگی چنان است که نمی‌توان او را در محدوده‌ی هیچ رشته‌ی خاصی

۱. آنتوان دو سنت آگروپری، شازده کوچولو، ترجمه‌ی احمد شاملو، نشر نگاه

گنجانند. سبک نوشتاری او، که بیشتر به ادبیات نزدیک است تا مباحث علمی، و فرم مقاله‌ای ظریف‌ترین تحلیل‌های او، او را به هنرمندی درخشان نه فقط برای نسل زمانه خود بلکه برای خوانندگان امروزی تبدیل کرده است.

باز هم زیمِل! اما این بار اثری که همگان، دست‌کم نام آن را، بارها شنیده‌اند و آن را مهم‌ترین اثر او می‌شمارند. ترجمه فلسفه پول به زبان فارسی صد سال پس از صعود نویسنده‌اش به زندگی مطلق فراسوی زندگی و مرگ که این دو را با هم دربرمی‌گیرد چاپ می‌شود. کنفرانس صدمین سال مرگ گئورگ زیمِل در دانشکده جامعه‌شناسی دانشگاه کاتولیکی میلان با همکاری انجمن جامعه‌شناسی ایتالیا در ۳۱ نوامبر و ۱ دسامبر ۲۰۱۷ برگزار شد. سخنرانان کنفرانس نشان دادند که اهمیت زیمِل نتیجه درهم‌تنیدگی خلاق میان تحلیل بُعد انسان‌شناختی پدیدارهای اجتماعی و تحلیل فرایندهای اجتماعی-تاریخی است. این درهم‌تنیدگی مانند رشته پیوندی تمام آثار او را فرامی‌گیرد - از نخستین نوشته‌های او درباره اخلاق در نسبت با زندگی اجتماعی، به تحلیل‌هایی درباره تمایز اجتماعی در حال ظهور و مطالعاتی درباره روح و مفاهیم ضمنی عصر مدرن، تا فلسفه او درباره زندگی.

زیمِل به مثابه متفکری در مرز میان جامعه‌شناسی و فلسفه هم خصایص متفاوت خاص این دو رشته و هم غنای گفتگوی میان این دو را حفظ می‌کند. بدینسان او قادر است فرایندها و محتواهای تجربه را با آنچه هیچگاه در هیچ رویداد هستی‌انسانی کاملاً عینیت نمی‌یابد یکپارچه کند. این موضع مباحثه‌ای همچنان در جریان را میان حامیان زیمِل منحصراً جامعه‌شناس و حامیان زیمِل غالباً فیلسوف برپا کرده است، حال آنکه در میان این دو کسانی هستند که بر آن اند که او باید به حاشیه هر دو حوزه رانده شود. از این نظر، کنفرانس میلان به بحث درباره موضعی پرداخت که از هر نوع یکسونگری دور باشد، چرا که هر یک از آنها هرچند ممکن است درخشان باشد اما به ساده‌انگاری نامعتبری از اندیشه زیمِل و واقعیت منجر می‌شود.

زیمِل چهارچوب‌های روشن و نامبهم را کنار گذاشت و به غیرقابل‌تقلیل بودن زندگی و جلوه‌های بسیار آن توجه کرد، و کانون کارش را بر جنبه‌های متفاوت تجربه انسانی در حوزه فرایندهای کلان تاریخی و نیز قطعه‌های خرد تعامل اجتماعی گذاشت. تحلیل او با جهد و کوششی مداوم برای فهمیدن پویایی روابط میان فرد و جامعه فراتر از هر نوع تقلیل‌گرایی‌ای درنور دیده می‌شد: مسائلی مرتبط با معنای تجربه که همچون دل‌نگرانی اساسی برای پژوهش جامعه‌شناختی او پدیدار می‌شوند. این مسائل کار فکری او را هدایت کردند و در کانون اهمیت او برای جهان امروزند.

کنفرانس میلان در چهار نشست عمومی با حضور سخنرانانی از اکتاف اروپا به این مضامین

پرداخت:

۱. فردیت چگونه ممکن است؟ فلسفه و جامعه‌شناسی فردگرایی گئورگ زیمل (هانس بیتر مولر از دانشگاه هومبولت برلین)

۲. آزادی و ستیزه: دو جنبه نظریه مدرنیته زیمل (آلواس هان از دانشگاه تریر)

۳. فلسفه، جامعه‌شناسی و فرهنگ فلسفی (پتربک واتیه از دانشگاه استراسبورگ)

۴. زندگی و فرم‌ها. معنای جامعه‌شناختی استعاره (گرگور فیتسی از دانشگاه پُتسدام)

آنچه برای حاضرین جالب و عجیب بود حضور یک مترجم آثار گئورگ زیمل از ایران بود و توجه و استقبالی که در ایران از آثار او می‌شود.

و اما فلسفه پول از همان آغاز معلوم می‌شود که اثری میان رشته‌ای است. متعلق به هیچ رشته مشخصی نیست. زیمل نمی‌خواهد به شیوه معیار فلاسفه فلسفه پردازی کند. او صریحاً می‌گوید که حتی یک سطر از پژوهش‌های او چیزی درباره اقتصاد نیست. جامعه‌شناسان نیز فلسفه پول را جزو آثار علمی جامعه‌شناختی محسوب نمی‌کنند. اما همه می‌توانند از آن به نفع رشته خود استفاده کنند.

چرا فلسفه پول اگر بپذیریم که فلسفه درباره چیستی اشیا و امور بحث می‌کند آنگاه چیستی فلسفه را خود فلسفه باید تعیین کند و این چنین است که در دور عجیب باطلی گرفتار می‌شویم.^۱ زیمل به جای چیستی فلسفه از چیستی فیلسوف سخن به میان می‌آورد. فیلسوف است که مسئله و پاسخ آن را تعیین می‌کند. اما فیلسوف اصیل خصیصه‌ای یا کیفیتی دارد که از کل جهان و زندگی متأثر می‌شود، و سپس پاسخ خود را در قالب آثارش بیان می‌کند. اثر فلسفی تصویری از جهان و زندگی است که یک‌سو یکی خاصی را که همان تیپ ذهنی یا طبع فیلسوف است نشان می‌دهد.

زیمل در شوپنهاور و نیچه این دو فیلسوف بزرگ را نماینده دو جهان‌بینی بدبینی و خوش‌بینی معرفی می‌کند و نشان می‌دهد که چگونه طبع بدبینی شوپنهاور را می‌توان در کار او نمایان کرد، از این طریق که تبیین و توجیه شوپنهاور و بدیل‌هایی که اختیار می‌کند ضرورت منطقی ندارند و بدیل‌های دیگری همواره ممکن است. زیمل بدیلی را که او اختیار کرده رد نمی‌کند، و نمی‌خواهد کذب آن را نشان دهد، در عوض او می‌خواهد یکسو یکی موضع فیلسوف را نشان دهد، اینکه چگونه تاری را که بنابر طبع یا تیپ ذهنی‌اش اختیار کرده است به مثابه تار اصلی و بنیادی شبکه درهم تنیده جهان و زندگی وضع می‌کند. همان‌طور که در مورد نیچه نشان می‌دهد که تفسیرش از مسیحیت می‌توانست جهتی بر خلاف آنچه گفته است بگیرد و یا در زیرنویس یکی از صفحات

۱. برای بسط بیشتر این مطلب به کتاب زیر و مقدمه مترجم رجوع شود: گئورگ زیمل، شوپنهاور و نیچه، ترجمه